

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. balandžio 27 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Intelektinė nuosavybė – Direktyva 2004/48/EB – Priemonės, procedūros ir gynybos būdai, būtini siekiant užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių gynimą – Teisė į informaciją – *Locus standi* – Būtinumas pirma įrodyti intelektinės nuosavybės teisės buvimą“

Byloje C-628/21

dėl *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas, Lenkija) 2021 m. liepos 21 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2021 m. spalio 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

TB,

dalyvaujant

Castorama Polska sp. z o.o.,

„Knor“ sp. z o.o.,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, teisėjai D. Gratsias, M. Ilešič (pranešėjas), I. Jarukaitis ir Z. Csehi,

generalinis advokatas A. Rantos,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Castorama Polska sp. z o.o.*, atstovaujamos *radcowie prawni* M. Markiewicz, M. Mioduszewski ir Z. Ochońska,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos A. Posch ir G. Kunnert,

* Proceso kalba: lenkų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos S. L. Kalėdos ir U. Małecka,
susipažinęs su 2022 m. lapkričio 17 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004, p. 45; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 2 t., p. 32) 8 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant TB inicijuotą bylą, kurioje siekiama, kad Varšuvoje (Lenkija) įsteigta bendrovei *Castorama Polska sp. z o.o.* ir Glivicuose (Lenkija) įsteigta bendrovei „*Knor*“ *sp. z o.o.* būtų nurodyta pateikti informaciją apie prekių ar paslaugų, pažeidžiančių TB tariamai priklausančią intelektinės nuosavybės teisę, kilmę ir platinimo tinklus.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2004/48

- 3 Direktyvos 2004/48 10, 13, 17 ir 19 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:
„(10) Šios direktyvos tikslas – suderinti teisės sistemas, kad [v]idaus rinkoje būtų užtikrintas aukštas, vienodas ir vieningas [intelektinės nuosavybės] apsaugos lygis.
<...>
(13) Būtina apibrėžti kuo platesnę šios direktyvos taikymo sritį, kad būtų galima apimti visas intelektinės nuosavybės teises, kurioms taikomos šios srities Bendrijos nuostatos ir (arba) atitinkamų valstybių narių nacionaliniai teisės aktai. Tačiau šis reikalavimas neapriboja galimybių tų valstybių narių, kurios pageidauja vidaus tikslais išplėsti šios direktyvos nuostatas, kad jas paimtų teisės aktai, susiję su [kad jos apimtų teisės aktus, susijusius su] nesąžininga konkurencija, įskaitant parazitines kopijas, ar panašia veikla.
<...>
(17) Šioje direktyvoje numatytos priemonės, procedūros ir gynimo būdai kiekvienu atveju turėtų būti nustatomi taip, kad būtų tinkamai atsižvelgta į konkretaus atvejo specifines ypatybes, įskaitant kiekvienos intelektinės nuosavybės teisės savybes ir atitinkamais atvejais tyčinį ar netyčinį pažeidimo pobūdį.
<...>

- (19) Kadangi autorių teisės atsiranda sukūrus kūrinį ir jų formali registracija nereikalinga, tikslinga priimti Berno konvencijos [dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos, pasirašytos 1886 m. rugsėjo 9 d. Berne (1971 m. liepos 24 d. Paryžiaus aktas), pataisytos 1979 m. rugsėjo 28 d.] 15 straipsnyje nustatytą taisyklę, kurioje nustatyta prezumpcija, kad literatūros ar meno kūrinio autoriumi laikomas asmuo, kurio vardas yra nurodytas kūrinyje.

Vienoda prezumpcija turėtų būti taikoma gretutinių teisių turėtojams, nes labai dažnai būtent gretutinių teisių turėtojas, pavyzdžiui, fonogramos gamintojas, siekia apginti teises ir dalyvauja kovojant su piratavimu.“

- 4 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Objektas“ nustatyta:

„Ši direktyva nustato priemones, procedūras ir gynybos būdus[, būtinus siekiant] užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių gynimą. Šioje direktyvoje terminas „intelektinės nuosavybės teisės“ apima pramoninės nuosavybės teises.“

- 5 Minėtos direktyvos II skyriaus „Priemonės, procedūros ir gynybos būdai“ 3 straipsnio „Bendrasis įsipareigojimas“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės numato priemones, procedūras ir gynybos būdus, būtinus užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių, kurioms taikoma ši direktyva, vykdymą [paisymą]. Tos priemonės, procedūros ir gynybos būdai turi būti sąžiningi, teisingi, neturi būti komplikuoti ar brangūs, ar sukelti nepagrįstą vėlavimą ar delsimą.

2. Tos priemonės, procedūros ir gynybos būdai taip pat turi būti veiksmingi, proporcingi ir atgrasantys; jie turi būti taikomi tokiu būdu, kad nebūtų sukuriamos kliūtys teisėtai prekybai ir numatytų apsaugos priemonės nuo piktnaudžiavimo jomis.“

- 6 Direktyvos 2004/48 4 straipsnyje „Asmenys, turintys teisę kreiptis dėl priemonių, procedūrų ir gynybos būdų taikymo“ numatyta:

„Valstybės narės pripažįsta, kad siekti šiame skyriuje numatytų priemonių, procedūrų ir gynybos būdų taikymo turi teisę šie asmenys:

- a) intelektinės nuosavybės teisių turėtojai taikom[ų] teisės normų nustatyta tvarka;
- b) visi kiti asmenys, turintys teisę naudotis tomis teisėmis, visų pirma licenciatai, kiek leidžiama taikom[ų] teisės normų nustatyta tvarka;
- c) kolektyvinio intelektinės nuosavybės teisių administravimo institucijos, kurios yra paprastai pripažįstamos turinčiomis teisę atstovauti intelektinės nuosavybės teisių turėtojams, kiek leidžiama taikom[ų] teisės normų nustatyta tvarka;
- d) profesinės gynybos institucijos, kurios yra paprastai pripažįstamos turinčiomis teisę atstovauti intelektinės nuosavybės teisių turėtojams, kiek leidžiama taikom[ų] teisės normų nustatyta tvarka.“

7 Direktyvos 2004/48 6 straipsnio „Įrodymai“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai kreipiasi šalis, pateikusi pagrįstai turimus įrodymus, kurių pakanka jos pretenzijoms paremti, ir, pagrįsdama tas pretenzijas, yra įvardijusi įrodymus, kurie yra priešingos šalies žinioje, kompetentingos teismo institucijos gali reikalauti, kad priešingoji šalis pateiktų tokius įrodymus, atsižvelgiant į slaptos informacijos apsaugą. Taikydamos šią straipsnio dalį, valstybės narės gali numatyti, kad kompetentingos teismo institucijos laikytų pakankamo kūrinio ar kito saugomo objekto kopijų skaičiaus atrankinę dalį pagrįstu įrodymu.“

8 Šios direktyvos 7 straipsnio „Įrodymų užtikrinimo priemonės“ 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad, net prieš pradedant procesą dėl bylos esmės, kompetentingos teismo institucijos šalies, pateikusios pagrįstai turimus įrodymus paremti pretenzijas, kad yra pažeistos ar gali būti pažeistos [jos] intelektinės nuosavybės teisės, prašymu galėtų reikalauti tinkamų veiksmingų laikinųjų priemonių [nurodyti taikyti greitas ir veiksmingas laikinąsias priemones] užtikrinti su įtariamu pažeidimu susijusius įrodymus, atsižvelgiant į slaptą informaciją [slaptos informacijos apsaugą]. Tokiomis priemonėmis gali būti teisės pažeidžiančių prekių išsamus aprašymas, imant ar neimant pavyzdžius, arba tokių prekių ir atitinkamais atvejais medžiagų ir priemonių, kurios yra naudojamos tokių prekių gamybai ir (arba) platinimui, ir su jomis susijusių dokumentų poėmis. Tokios priemonės taikomos, jei reikia, neišklausius kitos šalies, visų pirma tuomet, kai delsimas galėtų padaryti esminę nepataisomą žalą teisių turėtojui arba kai yra akivaizdi grėsmė, kad įrodymai gali būti sunaikinti.

Kai taikomos priemonės užtikrinti įrodymus, neišklausius kitos šalies, suinteresuotosioms šalims apie tai pranešama be delsimo ne vėliau kaip tuoj pat pritaikius priemones. Priemonės peržiūrėjimas, įskaitant teisę būti išklaustam, taikomas suinteresuotųjų šalių dėl priemonės prašymu [suinteresuotųjų šalių prašymu], siekiant per pagrįstą laikotarpį po pranešimo apie priemones nuspręsti, ar priemonės turėtų būti pakeistos, atšauktos, ar patvirtintos.“

9 Šios direktyvos 8 straipsnio „Teisė gauti informaciją“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad, vykstant procesui dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo ir gavus ieškovo pagrįstą ir proporcingą prašymą, kompetentingos teismo institucijos galėtų reikalauti pažeidėjo ar kito asmens [galėtų nurodyti, kad pažeidėjas ar kitas asmuo]:

- a) kurio žinioje, kaip nustatyta, yra intelektinės nuosavybės teisės komerciniu mastu pažeidžiančios prekės;
- b) kuris, kaip nustatyta, naudojasi intelektinės nuosavybės teisės komerciniu mastu pažeidžiančiomis paslaugomis;
- c) kuris, kaip nustatyta, teikia neteisėtoje veikloje naudojamas paslaugas komerciniu mastu; arba
- d) kurį a, b ir c punktuose minėtas asmuo nurodė kaip dalyvaujantį prekių gamyboje ar platinime arba paslaugų teikime, pateikt[ų] informaciją apie prekių ir paslaugų, pažeidžiančių intelektinės nuosavybės teisės, kilmę ir platinimo kanalus.“

10 Tos pačios direktyvos 9 straipsnio „Laikinosios ir prevencinės priemonės“ 1–3 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad pareiškėjo prašymu teismo institucijos galėtų:

a) įtariamam pažeidėjui nustatyti laikinąjį draudimą, skirtą užkirsti kelią bet kokiam gresiančiam intelektinės nuosavybės teisių pažeidimui, arba laikinai ir pagal nacionalinės teisės aktus nustatant pakartotinę nuobaudą, tęsti šių teisių tariamus pažeidimus arba, jei jie tęsiami, reikalauti pateikti užstatą, kuris užtikrintų kompensaciją teisių turėtoji; laikinasis draudimas tomis pačiomis sąlygomis taip pat gali būti taikomas tarpininkui, kurio paslaugas naudoja trečioji šalis, pažeisdama intelektinės nuosavybės teises; draudimui, taikomam tarpininkams, kurių paslaugas naudoja trečioji šalis, pažeisdama autorių teises ar gretutines teises, taikoma [2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230)];

b) reikalauti [nurodyti] atlikti poėmį arba pristatyti intelektinės nuosavybės teisių pažeidimu įtariamąs prekes, siekiant, kad jos nepatektų ar nejudėtų prekybos kanaluose.

2. Jei pažeidimas įvykdytas komerciniu mastu, valstybės narės užtikrina, kad, nukentėjusiai šaliai įrodžius aplinkybes, dėl kurių gali kilti grėsmė žalos atlyginimui, teismo institucijos galėtų reikalauti įtariamo pažeidėjo prevencinio kilnojamojo ir nekilnojamojo turto poėmio [arešto], įskaitant jo banko sąskaitų ir kitokių lėšų blokavimą. Tuo tikslu kompetentingos institucijos gali reikalauti pateikti banko, finansinius ar komercinius dokumentus arba leisti tinkamai susipažinti su susijusia informacija.

3. Teismo institucijos, taikydamos šio straipsnio 1 ir 2 dalyje minėtas priemones, turi teisę reikalauti, kad pareiškėjas pateiktų bet kokius prieinamus įrodymus, kurių pakaktų įsitikinti, jog pareiškėjas yra teisių turėtojas ir kad pareiškėjo teisė yra pažeidžiama arba kad gresia toks pažeidimas.“

Lenkijos teisė

11 1964 m. lapkričio 17 d. *ustawa Kodeks postępowania cywilnego* (Civilinio proceso kodekso patvirtinimo įstatymas) (*Dz. U.* 1964, Nr. 43, 296 pozicija) pagrindinėje byloje nagrinėjamam ginčui taikytinos redakcijos (*Dz. U.*, 2020, 1575 pozicija) (toliau – Civilinio proceso kodeksas) 479⁸⁹ straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Šio skirsnio nuostatos taikomos bylose dėl autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos, pramoninės nuosavybės teisių apsaugos ir kitų teisių į nematerialųjį turtą apsaugos (intelektinės nuosavybės bylos).

2. Intelektinės nuosavybės bylomis, kaip apibrėžta šiame skirsnyje, taip pat laikomos bylos dėl:

1) nesąžiningos konkurencijos prevencijos ir kovos su šia konkurencija;

<...>“

12 Civilinio proceso kodekso 479¹¹² straipsnis suformuluotas taip:

„Nuostatos dėl informacijos turinčio pateikti asmens taikomos bet kuriam asmeniui, įskaitant atsakovą, kuris turi 479¹¹³ straipsnyje nurodytos informacijos arba gali su ja susipažinti.“

13 Civilinio proceso kodekso 479¹¹³ straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Teisių turėtojo prašymu, jeigu jis įtikinamai įrodo, kad yra intelektinės nuosavybės teisės pažeidimui būdingų aplinkybių, teismas, prieš pradėdamas procesą dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo arba tokio proceso metu iki posėdžio pirmojoje instancijoje pabaigos, gali pasiūlyti pažeidėjui pateikti informacijos apie prekių ar paslaugų kilmę ir platinimo kanalus, jeigu tai būtina teisių turėtojui proceso tikslais.

2. Jei teismo prašymas pateikti informacijos pateikiamas iki proceso dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo pradžios, šis procesas turi būti pradėtas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo nutarties dėl prašymo pateikti informacijos įvykdymo dienos.“

14 1994 m. vasario 4 d. *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych* (Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas) (Dz. U., 1994, Nr. 24, 83 pozicija) pagrindinėje byloje nagrinėjamam ginčui taikytinos redakcijos (Dz. U., 2021, 1062 pozicija) 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Autorių teisių objektas yra bet kokia individualaus pobūdžio kūrybinė veikla, užfiksuota bet kokia forma, neatsižvelgiant į jos vertę, paskirtį ir išraiškos būdą (kūriny).

2. Autorių teisių objektas visų pirma yra šie kūriniai:

<...>

2) plastiniai;

2¹. Gali būti saugomas tik išraiškos būdas; atradimai, idėjos, procedūros, veiklos metodai ir principai bei matematinės koncepcijos nesaugomi.

<...>

4. Apsauga autoriui suteikiama neatsižvelgiant į jokių formalumus.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

15 TB yra fizinis asmuo, savo internetinėse parduotuvėse prekiaujantis dekoratyviniais gaminiais. Vykdydama savo veiklą ji parduoda mašininiu būdu pačios pagamintas A, B ir C paveikslų reprodukcijas. Kiekvienas šių paveikslų yra nesudėtingas grafikos darbas, kurį sudaro kelios spalvos, geometrinės figūros ir trumpi sakiniai. Paveiksluose A, B ir C atitinkamai yra šios frazės: „Mój dom moje zasady“ („Mano namai – mano taisyklės“), „Nie ma ludzi idealnych a jednak jestem“ („Tobulų žmonių nėra, vis dėlto aš esu vienas iš jų“) ir „W naszym domu rano słychać tupot małych stopek. Zawsze pachnie pysznym ciastem. Mamy dużo obowiązków, mnóstwo zabawy i miłości“ („Mūsų namuose rytais girdisi mažų kojųjų trepsėjimas. Visada kvepia gardžiu pyragu. Pas mus daug įsipareigojimų, džiaugsmo ir meilės“). TB prisistato kaip šių paveikslų, kurie, jos teigimu, yra kūriniai, kaip tai suprantama pagal autorių teises reglamentuojančius teisės aktus, autorė.

- 16 *Castorama Polska* ir *Knor* prekiauja šių paveikslų reprodukcijomis (toliau – pagrindinėje byloje nagrinėjamos reprodukcijos). *Knor* tiekiamos tikslios A ir B paveikslų kopijos parduodamos *Castorama Polska* internetinėje parduotuvėje ir fizinėse parduotuvėse. *Castorama Polska* taip pat prekiauja *Knor* tiekiamais paveikslais, kurių tekstas yra toks pats kaip paveiksle C, tačiau skiriasi grafiniai elementai ir šriftas. Nei pagrindinėje byloje nagrinėjamos reprodukcijose, nei pačiuose atgaminamuose paveikslėliuose nenurodytas jų autorius ar kilmė. Be to, TB nedavė sutikimo nei dėl reprodukcijų gamybos, nei dėl *Castorama Polska* ir *Knor* vykdomos prekybos jomis.
- 17 2020 m. spalio 13 d. TB pareikalavo, kad *Castorama Polska* nustotų pažeidinėti turtines ir neturtines autorių teises į jos sukurtus „kūrinius“.
- 18 2020 m. gruodžio 15 d. TB, remdamasi Civilinio proceso kodekso 479¹¹³ straipsniu, kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą su prašymu įpareigoti *Castorama Polska* ir *Knor* pateikti informaciją apie pagrindinėje byloje nagrinėjamas reprodukcijas, be kita ko, apie jų platinimo tinklus ir gautų ar užsakytų prekių kiekį, išsamų jų tiekėjų sąrašą, šių prekių pardavimo *Castorama Polska* fizinėje ir internetinėje parduotuvėje pradžios datą, taip pat atskirai fizinėje ir internetinėje parduotuvėje parduotų prekių kiekį ir už jas gautą užmokestį.
- 19 TB nurodė, kad jai priklauso turtinės ir neturtinės autorių teisės į paveikslus, kurių reprodukcijos nagrinėjamos pagrindinėje byloje, ir kad prašoma informacija būtina siekiant pareikšti ieškinį dėl šių autorių teisių pažeidimo arba ieškinį dėl žalos, patirtos dėl nesąžiningos konkurencijos, atlyginimo.
- 20 *Castorama Polska* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo prašo atmesti šį prašymą pateikti informacijos ir alternatyviai – kuo labiau apriboti būsimo teismo sprendimo apimtį, teigdama, kad šis sprendimas turi apsiriboti tik „kūriniais“, kaip tai suprantama pagal autorių teises reglamentuojančius teisės aktus; ji ginčija pačią galimybę laikyti paveikslus, kurių reprodukcijos nagrinėjamos pagrindinėje byloje, „kūriniais“, kaip tai suprantama pagal šiuos teisės aktus. Ji taip pat reikalauja užtikrinti verslo paslapties apsaugą ir teigia, jog TB neįrodė, kad jai priklauso autorių turtinės teisės į šias reprodukcijas. *Castorama Polska* teigimu, TB prašyme nurodyti intelektiniai kūriniai nėra originalūs, nes TB neįrodė, kad tenkinama jų naujumo sąlyga. Patenkinus šį prašymą, autorių teisių apsauga būtų prilyginta idėjų ir sumanymų apsaugai, nes minėtų reprodukcijų dalyku esantys paveikslai atitinka dabartinę „supaprastintos motyvuojamosios grafikos“ su „banaliomis frazėmis“ tendenciją. Be to, *Castorama Polska* mano, kad visi šių vaizdų grafiniai elementai yra banalūs, pasikartojantys ir, palyginti su kitais rinkoje esančiais paveikslais, nepasižymi jokių originalumu, kalbant apie jų kompoziciją, spalvas, naudojamą šriftą.
- 21 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad TB kaip įrodymus pateikė tik, pirma, atspausdintus jos interneto svetainės puslapius, vaizduojančius jos internetinėse parduotuvėse parduodamas prekes, taip pat sąskaitas faktūras už parduotas prekes nuo 2014 m., ir, antra, atspausdintus *Castorama Polska* interneto svetainių puslapius ir sąskaitas faktūras už jos internetinėje parduotuvėje parduotus paveikslus.
- 22 Nagrinėjant TB prašymą pagrindinėje byloje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilo klausimas dėl Direktyvos 2004/48 8 straipsnio 1 dalies aiškinimo, visų pirma dėl to, ar vykstant pagal šią nuostatą pradėti procedūrai dėl prašymo pateikti informacijos reikia neginčijamai įrodyti, kad suinteresuotasis asmuo yra intelektinės nuosavybės teisių, kuriomis jis grindžia savo reikalavimą, savininkas, o gal pakanka tik *prima facie* pagrįsti šį faktą.

23 Šiomis aplinkybėmis *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšuvos apygardos teismas, Lenkija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [D]irektyvos [2004/48] 8 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios direktyvos 4 straipsniu, reikia aiškinti kaip apimančią intelektinės nuosavybės teisių gynimo priemonę, kuria galima pasinaudoti tik tuo atveju, kai vykstant procesui konstatuojama, kad suinteresuotasis asmuo yra intelektinės nuosavybės teisės turėtojas?

Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai:

2. Ar [D]irektyvos [2004/48] 8 straipsnio 1 dalį, siejamą su šios direktyvos 4 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad pakanka *prima facie* pagrįsti, jog ši priemonė yra susijusi su turima intelektinės nuosavybės teise, o ne įrodyti šį faktą, be kita ko, tuo atveju, kai prašymas pateikti informacijos apie prekių ar paslaugų kilmę ir platinimo kanalus pateikiamas prieš inicijuojant procesą dėl žalos, patirtos dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo, atlyginimo?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą

24 Austrijos vyriausybė ginčija prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtumą, motyvuodama tuo, kad siekiant išspręsti ginčą pagrindinėje byloje nebūtina aiškinti Direktyvos 2004/48 8 straipsnio.

25 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, kurią pasitelkdamas Teisingumo Teismas teikia nacionaliniams teismams Sąjungos teisės išaiškinimą, būtiną pastariesiems priimant sprendimą dėl jų nagrinėjamų ginčų (2013 m. birželio 20 d. Sprendimo *Impacto Azul*, C-186/12, EU:C:2013:412, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija; taip pat 2022 m. rugpjūčio 1 d. Sprendimo *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

26 Šiuo klausimu svarbu priminti, kad, vykstant šiai procedūrai, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes turi įvertinti, ar reikia pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kad galėtų priimti savo sprendimą, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Vadinas, iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu. Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atmesti nacionalinio teismo pateiktą prašymą tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2021 m. birželio 3 d. Sprendimo *BalevBio*, C-76/20, EU:C:2021:441, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

27 Iš suformuotos jurisprudencijos taip pat matyti, kad siekiant pateikti tokį Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris būtų naudingas nacionaliniam teismui, būtina, kad šis apibrėžtų pateikiamų klausimų faktines aplinkybes ir teisinį pagrindą arba bent paaikšintų šiuos klausimus pagrindžiančias faktines prielaidas. Be to, prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti nurodytos tikslios priežastys, dėl kurių nacionalinis teismas kelia Sąjungos teisės aiškinimo

klausimus ir mano, kad būtina Teisingumo Teismui pateikti prejudicinį klausimą (2022 m. rugpjūčio 1 d. Sprendimo *Roma Multiservizi ir Rekeep*, 332/20, EU:C:2022:610, 43 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 28 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pakankamai aiškiai nurodė teisines ir faktines aplinkybes ir priežastis, paskatinusias jį iškelti klausimą dėl tam tikrų nuostatų, kurios, jo nuomone, yra būtinos sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti, išaiškinimo. Konkrečiai kalbant, nėra akivaizdu, kad prašomas išaiškinimas būtų visiškai nesusijęs su ginču pagrindinėje byloje ar iškelta problema būtų hipotetinė.
- 29 Darytina išvada, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl prejudicinių klausimų

- 30 Savo prejudiciniais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/48 8 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad vykstant procesui dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo pareiškėjas, šio straipsnio pagrindu prašantis nurodyti pateikti informacijos, turi įrodyti, kad jis yra atitinkamos intelektinės nuosavybės teisės turėtojas, o gal pakanka *prima facie* pagrįsti, kad jis yra tos intelektinės nuosavybės teisės turėtojas, be kita ko, kai prašymas pateikti informacijos pateikiamas prieš inicijuojant procesą dėl žalos, patirtos dėl tos teisės pažeidimo, atlyginimo.
- 31 Šia direktyva Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė užtikrinti aukštą intelektinės nuosavybės apsaugos lygį vidaus rinkoje (2019 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *IT Development*, C-666/18, EU:C:2019:1099, 38 punktas) ir apskritai minimaliai suderinti intelektinės nuosavybės teisių apsaugą (2020 m. liepos 9 d. Sprendimo *Constantin Film Verleih*, C-264/19, EU:C:2020:542, 36 punktas).
- 32 Primintina, kad nurodytos direktyvos 8 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, jog valstybės narės užtikrina, kad, vykstant procesui dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo ir gavus pareiškėjo pagrįstą ir proporcingą prašymą, kompetentingos teisminės institucijos galėtų nurodyti, kad informaciją apie prekių ar paslaugų, kuriomis pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės, kilmę ir platinimo kanalus pateiktų pažeidėjas ir (arba) bet kuris kitas asmuo, kurio žinioje, kaip nustatyta, yra intelektinės nuosavybės teisės komerciniu mastu pažeidžiančios prekės.
- 33 Taigi, kalbant apie šios nuostatos formuluotę, reikia konstatuoti, kad pačioje joje nenumatyta pareiškėjo pareigos įrodyti, kad jis yra atitinkamos intelektinės nuosavybės teisės turėtojas.
- 34 Pagal Direktyvos 2004/48 4 straipsnį asmenys, turintys teisę prašyti taikyti II skyriuje numatytas priemones, procedūras ir gynybos būdus, turi priklausyti vienai iš keturių šio straipsnio a–d punktuose išvardytų asmenų ar organizacijų kategorijų. Prie šių kategorijų priskiriami, pirma, intelektinės nuosavybės teisių turėtojai pagal taikytinas teisės aktų nuostatas, antra, visi kiti asmenys, kuriems leidžiama naudotis šiomis teisėmis, visų pirma licenciatai, kiek leidžiama pagal taikytinus teisės aktus, trečia, kolektyvinio intelektinės nuosavybės teisių administravimo institucijos, nustatyta tvarka pripažįstamos turinčiomis teisę atstovauti intelektinės nuosavybės teisių turėtojams, kiek tai leidžiama pagal taikytinas teisės aktų nuostatas, ir, ketvirta, profesinės gynybos institucijos, nustatyta tvarka pripažintos turinčiomis teisę atstovauti intelektinės nuosavybės teisių turėtojams, kiek tai leidžiama pagal taikytinas teisės aktų nuostatas.

- 35 Kadangi aptariamos direktyvos 4 straipsnio a punkte kalbama apie „intelektinės nuosavybės teisių turėtojus“, ši nuostata gali būti suprantama taip, kad, taikant šios direktyvos 8 straipsnį, pareiškėjas turi įrodyti, kad iš tiesų yra intelektinės nuosavybės teisės turėtojas.
- 36 Vis dėlto vadovaujantis suformuota jurisprudencija, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2022 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Quadrant Amroq Beverages*, C-332/21, EU:C:2022:1031, 42 punktas).
- 37 Taigi, siekiant išaiškinti Direktyvos 2004/48 8 straipsnio 1 dalį, reikia išnagrinėti šios nuostatos kontekstą ir šia direktyva siekiamus tikslus.
- 38 Dėl įrodymų apimties, reikalaujamos siekiant taikyti Direktyvos 2004/48 II skyriuje numatytas „priemonės, procedūras ir gynybos būdus“, pažymėtina, kad iš šios direktyvos 6 straipsnio, be kita ko, matyti, jog pareiškėjas, prašantis įpareigoti kitą šalį pateikti įrodymus, turi pateikti „pagrįstai turimus įrodymus, kurių pakanka jo pretenzijoms paremti“. Pagal minėtos direktyvos 7 straipsnį reikalaujama, kad pareiškėjas, pateikdamas prašymą taikyti laikinąsias įrodymų užtikrinimo priemones, pateiktų „pagrįstai turimus įrodymus paremti pretenzijas, kad yra pažeistos <...> [jo] intelektinės nuosavybės teisės“. Galiausiai tos pačios direktyvos 9 straipsnio, susijusio su laikinosiomis ir prevencinėmis priemonėmis, 3 dalyje numatyta, jog teisminės institucijos turi teisę reikalauti, kad pareiškėjas pateiktų „bet kokius prieinamus įrodymus, kurių pakaktų įsitikinti, jog pareiškėjas yra teisių turėtojas ir kad pareiškėjo teisė yra pažeidžiama“.
- 39 Kalbant apie tikslą, iš direktyvos 10 ir 13 konstatuojamųjų dalių atitinkamai matyti, kad ja siekiama suderinti valstybių narių teisės aktus, siekiant užtikrinti aukštą, vienodą ir vieningą intelektinės nuosavybės apsaugos lygį. Šios direktyvos nuostatos skirtos reglamentuoti intelektinės nuosavybės teisių aspektams, kurie susiję, pirma, su šių teisių laikymusi ir, antra, su kėsinimusi į jas, ir jomis reikalaujama užtikrinti, kad egzistuočių veiksmingi teisių gynimo būdai, skirti užkirsti kelią bet kokiam kėsinimuisi į esamą intelektinės nuosavybės teisę, nutraukti tokį kėsinimąsi ar taikyti atkuriamąsias priemones (2019 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *IT Development*, C-666/18, EU:C:2019:1099, 38 ir 40 punktai).
- 40 Šiuo klausimu pabrėžtina, kad Direktyvos 2004/48 8 straipsnio 1 dalyje numatyta procedūra dėl intelektinės nuosavybės teisių turėtojo prašymo pateikti informacijos yra savarankiška (šiuo klausimu žr. 2021 m. birželio 17 d. Sprendimo *M.I.C.M.*, C-597/19, EU:C:2021:492, 81 ir 82 punktus).
- 41 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad, siekiant užtikrinti aukštą intelektinės nuosavybės apsaugos lygį, reikia atmesti aiškinimą, pagal kurį pripažįstama, kad Direktyvos 2004/48 8 straipsnio 1 dalyje numatyta teise gauti informacijos galima pasinaudoti tik vykstant procesui, skirtam intelektinės nuosavybės teisės pažeidimui konstatuoti, nes toks apsaugos lygis gali būti neužtikrintas, nesant galimybės pasinaudoti tokia teise gauti informaciją vykstant ir atskirai procedūrai, pradėtai galutinai pasibaigus procesui, per kurį konstatuotas intelektinės nuosavybės teisės pažeidimas (2017 m. sausio 18 d. Sprendimo *NEW WAVE CZ*, C-427/15, EU:C:2017:18, 24 punktas).
- 42 Teisingumo Teismas nurodė, kad tuos pačius argumentus reikia taikyti ir kalbant apie atskirą procedūrą, pradėtą prieš pareiškiant ieškinį dėl žalos atlyginimo, kai pagal Direktyvos 2004/48 8 straipsnio 1 dalies c punktą ieškovas prašo informacijos, leisiančios jam veiksmingai pareikšti ieškinį įtariamiesiems pažeidėjams (2021 m. birželio 17 d. Sprendimo *M.I.C.M.*, C-597/19, EU:C:2021:492, 82 punktas).

- 43 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 2004/48 8 straipsnio 1 dalyje numatyta teise gauti informaciją sukonkretinama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje garantuojama pagrindinė teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir taip užtikrinamas veiksmingas naudojimasis pagrindine teise į nuosavybę, kurios dalis yra pagal šios Chartijos 17 straipsnio 2 dalį saugoma teisė į intelektinę nuosavybę. Taigi ši teisė gauti informaciją leidžia intelektinės nuosavybės teisių turėtojui nustatyti šią teisę pažeidusį asmenį ir imtis būtinų priemonių, pavyzdžiui, pateikti prašymą taikyti laikinąsias priemones, numatytas šios direktyvos 9 straipsnio 1 ir 2 dalyse, arba pareikšti minėtos direktyvos 13 straipsnyje numatytą reikalavimą atlyginti nuostolius, siekiant apsaugoti šią intelektinės nuosavybės teisę (šiuo klausimu žr. 2021 m. birželio 17 d. Sprendimo *M.I.C.M.*, C-597/19, EU:C:2021:492, 83 punktą). Iš tiesų neturėdamas visos informacijos apie jam priklausančios intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo apimtį šios teisės turėtojas negali tiksliai apskaičiuoti žalos, kurios atlyginimo jis galėtų reikalauti dėl tokio pažeidimo, dydžio.
- 44 Kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 41 punkte, iš visos šios jurisprudencijos aišku, kad prašymo pateikti informacijos pagal Direktyvos 2004/48 8 straipsnį funkciją reikia skirti nuo ieškinio dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo konstatavimo funkcijos.
- 45 Direktyvos 2004/48 8 straipsnyje numatyto prašymo pateikti informacijos tikslas skiriasi nuo ieškinio dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo konstatavimo tikslo. Jeigu šiam prašymui būtų taikomi tie patys įrodinėjimo reikalavimai kaip ieškiniui dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo konstatavimo, minėtame 8 straipsnyje įtvirtinta savarankiška procedūra, kuri atspindi Sąjungos teisės specifiką, prarastų didelę dalį savo praktinės naudos.
- 46 Be to, siekiant patikslinti įrodymų, pateiktų vykstant šios direktyvos 8 straipsnyje numatytai procedūrai dėl prašymo pateikti informacijos, pakankamumą, reikia atsižvelgti į intelektinės nuosavybės teisės, kuria remiamasi, pobūdį ir galimus specialius formalumus, nuo kurių priklauso šios teisės turėjimas.
- 47 Tai taip pat matyti iš minėtos direktyvos 17 konstatuojamosios dalies, kurioje nustatyta, kad numatytos priemonės, procedūros ir gynimo būdai kiekvienu atveju turėtų būti nustatomi taip, kad būtų tinkamai atsižvelgta į konkretaus atvejo specifines ypatybes, įskaitant kiekvienos intelektinės nuosavybės teisės savybes ir atitinkamais atvejais tyčinį ar netyčinį pažeidimo pobūdį.
- 48 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama autorių teisė, kuria remiasi TB.
- 49 Šiuo klausimu Direktyvos 2004/48 19 konstatuojamojoje dalyje, be kita ko, pabrėžiama, kad „autorių teisė atsiranda sukūrus kūrinį ir oficiali registracija nereikalinga“.
- 50 Dėl autorių teisės iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos dėl Direktyvos 2001/29 matyti, kad sąvoką „kūrinys“ sudaro du elementai. Pirma, pagal šią sąvoką būtinas originalus objektas, kuris yra paties autoriaus intelekto kūrinys, ir, antra, reikalaujama, kad šis kūrinys būtų išreikštas. Dėl pirmojo elemento reikia pažymėti, jog tam, kad objektas būtų laikomas originaliu, būtina ir pakanka, kad jis atspindėtų autoriaus asmenybę ir išreikštų jo laisvą ir kūrybišką pasirinkimą. Kiek tai susiję su antruoju elementu, Direktyvoje 2001/29 vartojama sąvoka „kūrinys“ neišvengiamai reiškia, kad turi egzistuoti objektas, kurį galima būtų pakankamai tiksliai ir objektyviai identifikuoti (šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 11 d. Sprendimo *Brompton Bicycle*, C-833/18, EU:C:2020:461, 22–25 punktus).

- 51 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės išnagrinėti, ar TB pateikė pakankamai įrodymų, kad ji yra atitinkamos intelektinės nuosavybės teisės turėtoja.
- 52 Lygiai taip pat Direktyvos 2004/48 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad direktyvos II skyriuje numatytos priemonės, procedūros ir gynybos būdai turi būti, be kita ko, sąžiningi, teisingi ir neturi būti nepagrįstai brangūs. Be to, pagal šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalį šios priemonės, procedūros ir gynybos būdai turi būti veiksmingi, proporcingi ir atgrasantys; jie turi būti taikomi taip, kad būtų numatytos apsaugos priemonės nuo piktnaudžiavimo jais. Taigi pagal šį 3 straipsnį reikalaujama, kad valstybės narės ir galiausiai nacionaliniai teismai suteiktų garantijas, kad, be kita ko, Direktyvos 8 straipsnyje numatytu prašymu pateikti informacijos nebūtų piktnaudžiaujama (2022 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Phoenix Contact*, C-44/21, EU:C:2022:309, 43 punktą).
- 53 Vadinasi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės įvertinti jam pateikto prašymo pateikti informacijos pagrįstumą ir proporcingumą, taip pat patikrinti, ar pareiškėja pagrindinėje byloje piktnaudžiavo šiuo prašymu. Šiuo tikslu šis teismas turės tinkamai atsižvelgti į visas objektyvias pagrindinės bylos aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2019 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Bayer Pharma*, C-688/17, EU:C:2019:722, 70 punktą).
- 54 Kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 48 punkte, jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nustatytų, kad buvo piktnaudžiaujama teise, jis turėtų neleisti pasinaudoti Direktyvos 2004/48 8 straipsnyje numatyta teise gauti informacijos.
- 55 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 2004/48 8 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad, vykstant pagal šią nuostatą pradėtam procesui dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo, pareiškėjas, pagal šį 8 straipsnį prašantis pateikti informacijos, turi pateikti visus pagrįstai prieinamus įrodymus, leidžiančius jo prašymą nagrinėjančiam teismui pakankamai įsitikinti, kad jis yra šios teisės turėtojas, ir šie įrodymai turi atitikti šios teisės pobūdį ir jai galbūt taikomus specialius formalumus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 56 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo 8 straipsnio 1 dalis

turi būti aiškinama taip:

vykstant pagal šią nuostatą pradėtam procesui dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo, pareiškėjas, pagal šį 8 straipsnį prašantis pateikti informacijos, turi pateikti visus pagrįstai prieinamus įrodymus, leidžiančius jo prašymą nagrinėjančiam teismui pakankamai įsitikinti, kad jis yra šios teisės turėtojas, ir šie įrodymai turi atitikti šios teisės pobūdį ir jai galbūt taikomus specialius formalumus.

Parašai.